

Liikuvus Euroopas

Sotsiaalkindlustusõigused **Luksemburgis**

Euroopa Komisjon

Liikuvus Euroopas

(Euroopa Liidus, Euroopa Majanduspiirkonnas ja Šveitsis)

Sotsiaalkindlustusõigused Luksemburgis

Seisuga 24. veebruari 2006

Euroopa Komisjon

Tööhõive, sotsiaalküsimuste ja võrdsete võimaluste peadirektoraat

Üksus E.3

Euroopa Komisjon ega ükski komisjoni nimel tegutsev isik ei vastuta käesolevas trükises sisalduva teabe kasutamise eest.

Märkus:

Käesolev brošüür põhineb Luksemburgi poolt 24. veebruaril 2006 esitatud andmetel. Seetõttu tuleb veenduda, et liikmesriigi õigusakte ei ole hiljem muudetud ning et esitatud teave on tänaseni kehtiv. Selleks pöörduge pädevate ametkondade ja asutuste poole, kelle kontaktandmed on esitatud punktis 3 „Asutuste kontaktandmed ja kasulikud veebilehed“.

**Europe Direct on teenus,
mis aitab leida vastused
Euroopa Liiduga seotud küsimustele**

Tasuta infotelefon: (*)

00 800 6 7 8 9 10 11

(*) Mõned mobiilsideoperaatorid ei võimalda helistamist 00 800 numbritele või võtavad neile helistamise eest kõnetasu.

Euroopa Liidu kohta leiab palju muud teavet Internetist Euroopa serveri veebilehtedelt (<http://europa.eu>).

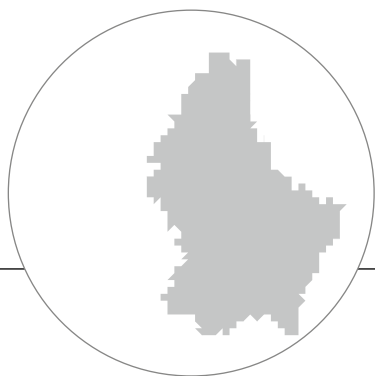
© Euroopa ühendused, 2009

Allikale viitamisel on reprodutseerimine lubatud.

Bibliograafilised andmed on esitatud väljaande lõpus.

Luxembourg: Euroopa Ühenduste Ametlike Väljaannete Talitus, 2009

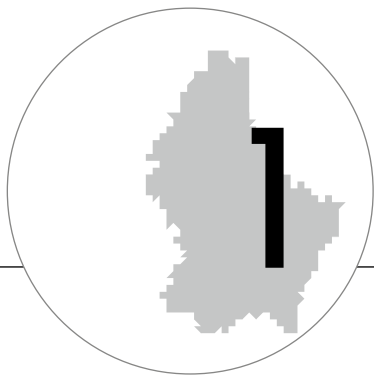
ISBN 92-79-04021-9

Sisukord

1. Üldteave.....	5
2. Sotsiaalkindlustuse liigid.....	7
2.1. Hüvitised haiguse ning raseduse ja sünnituse korral	7
2.1.1. Mitterahalised hüvitised.....	8
2.1.2. Rahalised haigushüvitised.....	8
2.1.3. Rasedus- ja sünnitushüvitised.....	9
2.1.4. Abitushüvitised.....	9
2.2. Tööõnnetus- ja kutsehaigushüvitised	10
2.2.1. Mitterahalised hüvitised.....	11
2.2.2. Rahalised hüvitised.....	11
2.2.3. Toitjakaotushüvitised.....	11
2.2.4. Pensioni tagasiostmine.....	11
2.3. Matusetoetused	11
2.4. Invaliidsushüvitised	11
2.5. Vanadus- ja toitjakaotushüvitised	12
2.5.1. Pensionid.....	12
2.5.2. Toitjakaotuspensionid.....	13
2.6. Töötushüvitised	13
2.7. Eelpensionihüvitised	14
2.7.1. Solidaarne eelpension.....	14
2.7.2. Progresseeruv eelpension.....	14
2.7.3. Kohandav eelpension.....	14
2.7.4. Vahetustöötajate ja öötöötajate eelpension.....	14
2.7.5. Eelpensioni hüvitised.....	14
2.8. Perehüvitised	14
2.8.1. Peretoetused.....	14
2.8.2. Sünnitoetus.....	15
2.8.3. Lastekasvatustoetus.....	15
2.8.4. Lapsehooldustoetus.....	15
2.9. Mitteosamakselised rahalised erihüvitised	15
3. Asutuste kontaktandmed ja kasulikud veebilehed.....	17
4. Lisateave.....	21

Üldteave

Luksemburgi sotsiaalkindlustuskeemiga on ette nähtud järgmised hüvitised:

- haigus-, rasedus- ja sünnitushüvitised ning abitustootused (vt punkt 2.1);
- tööõnnetuste ja kutsehaiguste hüvitised (vt punkt 2.2);
- invaliidsushüvitised (vt punkt 2.4);
- vanadus- ja toitjakaotushüvitised (vt punkt 2.5);
- töötushüvitised (vt punkt 2.6);
- eelpensioni hüvitised (vt punkt 2.7);
- perehüvitised (vt punkt 2.8).

→ Liitumine

Niipea kui asute Luksemburgis palgatöötajana tööle, peab teie tööandja täitma vajalikud dokumendid teie liitumiseks sotsiaalkindlustussüsteemiga. Teie ise ei pea selleks midagi tegema.

Kui te olete füüsilisest isikust ettevõtja, peate ennast üldise sotsiaalkindlustuse keskusel ise registreerima.

→ Kindlustusmaksed

Te peate maksma haigus-, rasedus- ja sünnituskindlustuse, abituskindlustuse ja pensionikindlustuse (vanadus-, invaliidsus- ja toitjakaotuspension) makseid. Kindlustusmaksede suuruseks on teatav protsent teie kutsealasest tulust.

Te peate maksma poole kindlustusmaksest ning teise poole maksab teie tööandja. Abituskindlustuse osamakse suuruse määramiseks võetakse arvesse ka teie varalt saadavat tulu. Selle osamakse tasute täies ulatuses teie.

Kindlustusmaksete maksmise eest vastutab teie tööandja, kes peab teie töötasust kinni teie kanda oleva kindlustusmaksete osa. Kui te olete füüsilisest isikust ettevõtja, vastutate te ise kõikide kindlustusmaksete maksmise eest.

Mingeid osamakseid ei pea te maksma õnnetusjuhtumi-kindlustuse, perehüvitiste ega töötushüvitiste eest.

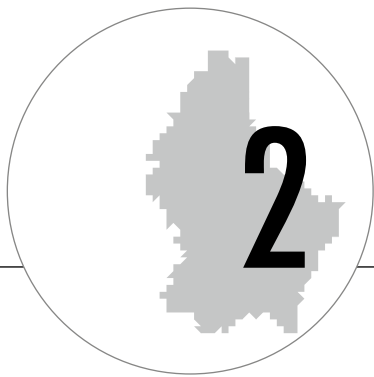
→ Õiguskaitse

Te võite pädeva asutuse mis tahes otsuse vaidlustada selle asutuse juhtimisorgani juures 40 päeva jooksul pärast otsuse teatavaks tegemist. Seejärel, kui te lõpliku otsusega endiselt ei nõustu, võite te 40 päeva jooksul alates kõnealuse otsuse teatavaks tegemisest esitada kaebuse sotsiaalkindlustuse arbitraažikohtule. Arbitraažikohtu otsuse saab edasi kaevata sotsiaalkindlustuse kõrgemasse nõukogusse sama tähtaja jooksul alates arbitraažikohtu otsuse teatavaks tegemisest.

Kui tegemist on töötushüvitistega, peate te oma kaebuse saatma tähtitud kirjajana 40 päeva jooksul alates otsuse teatavaks tegemisest tööministeeriumi loodud erikomisjonile. Nimetatud komisjoni otsuste vastu saab sama tähtaja jooksul esitada protesti arbitraažikohtule ning need otsused võib edasi kaevata sotsiaalkindlustuse kõrgemasse nõukogusse.

Sotsiaalkindlustuse liigid

2.1. Hüvitised haiguse ning raseduse ja sünnituse korral

Haigus-, rasedus- ja sünnituskindlustus hõlmab:

- mitterahalisi hüvitisi kõikide kindlustatute haiguse korral;
- rahalisi hüvitisi kutsetööd tegevatele kindlustatutele töövõimetuse korral;
- rasedus- ja sünnitushüvitisi;
- matusetootust (vt punkt 2.3).

→ Kindlustatud isikud

Te olete haigus- ning rasedus- ja sünnituskindlustusega kaetud, kui te töötate palgatöötajana või füüsilisest isikust ettevõtjana või kui te

- olete praktikant;
- saate rahalist haigus-, rasedus- ja sünnitus- või tööõnnetushüvitist;
- olete töötushüvitist saav töötaja;
- saate vanadus- invaliidsus- või toitjakaotuspensioni;
- olete vabatahtlikku tööd tegev noor;
- olete erikeskkonnas töötav puudega töötaja või saate raske puudega isikute toetust;
- olete Luksemburgis elava kindlustatu pereliige (abikaasa, registreeritud partner, ülalpeetav alaealine laps või kuni 30-aastane täiskasvanud laps, kelle tulu on teatavast piirmäärast väiksem).

Samuti on kindlustusega hõlmatud alaealised lapsed ja üliõpilased, keda ei ole pereliikmetena kindlustatud.

→ Tingimused

Haigushüvitiste saamiseks ei ole nõutav ükski kindlustusperiood.

Seevastu rahaliste rasedus- ja sünnitushüvitiste saamiseks on seadusega nõutav vähemalt kuuekuuline kohustuslik kindlustusega liitumine sünnitusele eelneva aasta jooksul. Vajaduse korral võetakse arvesse mõnes teises liikmesriigis täitunud kindlustusperioode.

→ Hüvitised mõnes teises liikmesriigis

Kui te olete Luksemburgis kindlustatud, on teil ja teie pereliikmetel õigus ravile teistes liikmesriikides seal viibimise ajal. Samuti võib teile maksta rahalisi hüvitisi, kui olete mõnes teises liikmesriigis. Põhjalikuma teabe saamiseks vaadake teabelehte „Ühenduse sättes sotsiaalkindlustuse valdkonnas — Teie õigused liikumisel Euroopa Liidu piires“.

→ Pädevad asutused

Haigus-, rasedus- ja sünnituskindlustust haldavad järgmised asutused:

- haigekassade liit (*Union des caisses de maladie (UCM)*);
- tööliste haigekassa (*Caisse de maladie des ouvriers (CMO)*) koos harukontoritena riigi suuremates linnades;
- erasektori teenistujate haigekassa (*Caisse de maladie des employés privés (CMEP)*), kes on pädev ka füüsilisest isikust ettevõtjatest vaimse töö tegijate suhtes;
- riigiametnike ja -teenistujate haigekassa (*Caisse de maladie des fonctionnaires et employés publics (CMFEP)*);
- omavalitsusametnike ja -teenistujate haigekassa (*Caisse de maladie des fonctionnaires et employés communaux (CMFEC)*);
- ARBEDi haigekassad (*Caisses de maladie de l'ARBED*) (Arcelori rühma tööliste ja teenistujatele);
- Luksemburgi raudteetöötajate haigekassa (*Entraide médicale des chemins de fer luxembourgeois (EMCFL)*);
- vabakutseliste haigekassa (*Caisse de maladie des professions indépendantes (CMPI)*);
- põllumajandustöötajate haigekassa (*Caisse de maladie agricole (CMA)*).

Kindlustatu pereliikmed saavad hüvitisi tema haigekassast. Tööliste haigekassa on pädev kõikide isikute suhtes, kes on kaetud mõne teise liikmesriigi kindlustuskeemiga ning kes viibivad või elavad Luksemburgis.

Haigekassade liit on pädev kõikides üldisemates küsimustes, eelkõige suhtleb ta raviteenuste osutajatega ning teostab rahvusvahelisi ülekandeid.

Haigekassade pädevusse kuulub:

- kindlustatute tasutud ravikulude hüvitamine;
- sünnitoetuse maksmine;
- rahaliste haigus-, rasedus- ja sünnitushüvitiste ning matusetootuse maksmine.

2.1.1. Mitterahalised hüvitised

Te võite saada järgmisi mitterahalisi hüvitisi:

- ravi ja hambaravi;
- parameditsiiniline hooldus (meditsiiniõed, füsioterapeudid jt);
- laborianalüüsid ja -uuringud;
- hambaproteesid, ortopeedilised proteesid ja muud proteesid;
- ravimid;
- nägemise abivahendid (prillid, kontaktläätsed);
- sidemed, abivahendid ja mitmesugused tarvikud
- haiglaravi;
- ravi- ja taastusravikuurid;
- ümberõpe ja rehabilitatsioon;
- kõnealuse raviga seonduvad reisi- ja transpordikulud.

Kui olete kindlustatud, saate te neid hüvitisi alates haiguse algusest ilma ajaliste piiranguteta. Kui te enam kindlustatud ei ole, on teil õigus saada hüvitisi veel jooksva kuu ning kolme järgneva kuu vältel (kuue kuu vältel haiguste puhul, mida on juba varem ravitud).

Ravikulud hüvitatakse täielikult haigekassade liidu ja raviteenuste osutajate (arstid, meditsiiniõed, haiglad jne) vahelise kokkuleppega kindlaksmääratud tariifide järgi. Siiski peab kindlustatu teatavate teenuste puhul kulud osaliselt ise tasuma. Näiteks peate te tasuma iga 28-päevase ajavahemiku kohta 20% arsti esmase koduvisiidi tasust. Järgmiste koduvisiitide ja arsti konsultatsioonide puhul peate ise maksma 10%.

Ravimite maksumus hüvitatakse teile kuni 80% ulatuses, välja arvatud ravimite puhul, mis on välja kirjutatud pikaajalise haiguse raviks või haiglaravi käigus. Sellisel juhul hüvitatakse ravimite maksumus täielikult. Teatavate vähemoluliste farmaatsiatoodete (nn mugavusravimite) puhul toimub hüvitamine siiski vaid kuni 40% ulatuses. Haiglaravi korral peate te haiglaravikuludena maksma päevaraha kõige rohkem 30 päeva. Seda raha ei pea maksma juhul, kui haiglaravi antakse alla 18-aastasele lapsele.

Tuleb märkida, et teenuste puhul, mida ei peeta vajalikuks, kulusid ei hüvitata. Näiteks hüvitavad haigekassad üksnes kaks konsultatsiooni või koduvisiiti iga seitsmepäevase ajavahemiku kohta, välja arvatud juhul, kui teie haigekassa on lubanud teisiti; esimese järgu haiglaravi või broneeritud konsultatsiooni korral peate te ise maksma sellest tulenevad lisakulud.

➔ Formaalsused

Ravi saamiseks võite te teenuse osutaja (arsti, haigla jne) ise vabalt valida.

Arsti konsultatsioonide ja visiitide ajal peate te esitama oma kindlustuskaardi, mis antakse teile kindlustusega liitumisel.

Teatavate teenuste puhul peate te eelnevalt saama oma haigekassast loa, mis sageli antakse sotsiaalkindlustuse tervisekontrolli positiivse seisukoha põhjal; selles küsimuses lisateabe saamiseks pöörduge oma haigekassase.

➔ Teenuste eest tasumine

Üldjuhul peate te saadud ravi eest ise maksma ning pöörduma siis oma haigekassasse, kes teile tehtud kulud hüvitab, arvestades sealt vajaduse korral maha teie kanda oleva summa.

Haiglaravi, kirurgiliste operatsioonide, ravimite, laborianalüüside ja -uuringute korral hüvitavad haigekassad kulud otse praktiseerivatele arstidele, farmatseutidele või raviasutustele. Nende teenuste puhul peate te maksma üksnes selle osa, mida haigekassa ei hüvita.

2.1.2. Rahalised haigushüvitised

Rahalisi haigushüvitisi makstakse alates haiguse esimesest päevast kõige rohkem 52 nädalat 104-nädalalise vaatlusperioodi jooksul. Siiski peate te oma raviarsti aruande esitama hiljemalt töövõimetuse kümnendaks nädalaks ning hüvitise maksmist jätkatakse sotsiaalkindlustuse tervisekontrolli positiivse otsuse korral. Hüvitis on nii suur nagu oleks olnud palk, mida oleksite töötamise jätkamise korral teeninud. Kõnealuseid hüvitisi ei maksta juhul, kui teie tööandja jätkab teile palga maksmist.

➔ Hüvitiste maksmine

Rahalisi haigushüvitisi makstakse üks kord kuus üldiselt teie tööandja vahendusel teie haigestumise kuu ja kolme järgneva kuu kohta. Hiljem makstakse hüvitisi otse haigekassast. Kui te olete füüsilisest isikust ettevõtja, saate te rahalisi haigushüvitisi alles alates töövõimetuse deklareerimise kuule järgneva neljanda kuu esimesest päevast.

➔ Formaalsused

Rahaliste haigushüvitiste saamiseks peate te esitama arstilt saadud tõendi kolme päeva jooksul pärast haigusest tuleneva töövõimetuse algust.

Ainult üks kuni kaks päeva kestva töövõimetuse korral ei ole arstitõendi esitamine nõutav, kui töövõimetus deklareeritakse esimesel päeval.

Ühe arstitõendi eksemplari peate saatma oma haigekassasse ning teise oma tööandjale. Kui te esitate arstitõendi hiljem, on teil rahalistele hüvitistele õigus üksnes alates päevast, millal te oma töövõimetuse deklareerisite.

Te peate ilmuma tervisekontrolli, kuhu teid kutsub teie haigekassa tervisekontrolli teenistus. Kui te sinna ei ilmu, siis hüvitisi teile rohkem ei maksta.

Kui teie alla 15-aastane laps on haige, on teil perekondlikel põhjustel õigus saada puhkust kaks päeva lapse kohta aastas. Te peate oma tööandjat samal päeval oma puudumisest teavitama ning esitama lapse haiguse kohta arstitõendi. Kõnealuse puhkuse ajal on teil õigus samale hüvitisele kui töövõimetuse korral.

➤ Tööturule naasmise meetmed

Pikema töövõimetuse korral kutsutakse teid sotsiaalkindlustuse tervisekontrolli läbivaatusele, kes otsustab, kas haiguspuhkust pikendatakse või peate tööle tagasi minema. Kui teid tunnistatakse invaliidiks, määratakse teile invaliidsuspension (vt punkt 2.4), kui mitte, edastatakse teie toimik töötervishoiuarstile, et selgitada, kas teie töövõimetus puudub üksnes teie viimast töökohata. Juhul kui see on nii, alustatakse teie kutsealase ümbersuunamise menetlust, kas siis ettevõtte sees teie võimetele kohasel teisel töökohal või siis välisel tööturul, vormistades teid tööotsijaks koos töötushüvitiste maksimisega. Mõlemal juhul on teil õigus piiratud kompenseerivale hüvitisele teie vana ja uue palga vahe ulatuses. Kui töötushüvitise maksmise lõppemisel ei ole te uut töökohata saanud, makstakse teile ooteaja hüvitist, mis on võrdne invaliidsuspensioniga ning te olete kohustatud jääma tööturu jaoks kättesaadavaks.

2.1.3. Rasedus- ja sünnitushüvitised

Lapse sünniga seonduvate kulude hüvitamiseks makstakse sünnitustoetust. See toetus hõlmab arsti ja ämmaemanda abi, haiglakulusid, ravimeid ning rinnalaste eritoitu.

Rahalisi rasedus- ja sünnitishüvitisi makstakse naistele, kes on palgatöötajad või füüsilisest isikust ettevõtjad, 16 nädala jooksul, 8 nädalat enne ja 8 nädalat pärast sünnitust. Samuti makstakse kõnealuseid hüvitisi juhul, kui rase või sünnitanud naine vabastati tööst seetõttu, et tema töökoht oli tervisele ohtlik. Nende hüvitiste summa võrdub huvitatud isiku palgaga, mida ta oleks töövõimelisena saanud. Rahalisi rasedus- ja sünnitishüvitisi ei maksta seni, kuni tööandja jätkab emale tema palga maksmist.

Sünnitustoetuse saamiseks peab esitama vastsündinu sünnitunnistuse.

Sünnitusele eelneval kaheksal nädalal rahaliste rasedus- ja sünnitushüvitiste saamiseks peate te oma haigekassale esitama arstitõendi, milles on märgitud sünnituse eeldatav kuupäev.

Rahalist hüvitist makstakse ka lapse adopteerimise korral ning seda saab ema või isa, kes jääb lapsehoolduspuhkusele.

2.1.4. Abitushüvitised

Kui te olete liitunud mõne Luksemburgi haigekassaga, olete automaatselt kaetud ka abituskindlustusega.

➤ Tingimused

Teid käsitletakse abitu isikuna, kui teil on kas haiguse või füüsilise, psüühilise või vaimse puude tõttu korrapäraselt vaja kolmanda isiku abi igapäevaelu peamiste toimingute tegemiseks.

Igapäevaelu peamised toimingud on:

- kehalise hügieeni osas: pesemine, hammaste pesemine, nahahooldus, WCs käimine;
- toitumise osas: kohase toidu söömise eesmärgil toidu valmistamine, söömine, joomine;
- liikuvuse osas: üles tõusmine, magama heitmine, asendi muutmine, riietumine, lahtiriietumine, liikumine, seismine, trepist üles ja alla minemine, kodust väljumine ja sinna tagasi tulemine.

Põhimõtteliselt peate te kõnealust abi vajama igapäevaelu peamiste toimingute tegemiseks vähemalt kolm ja pool tundi nädalas ning abitusseisund peab igasuguse tõenäosuse kohasel kestma rohkem kui kuus kuud või olema pöörduv.

➤ Pädevad asutused

Abituskindlustust haldab haigekassade liit, kelle pädevuses on vastu võtta mis tahes otsus abituskindlustuse kohta, tuginedes hindamis- ja suunamisüksuse seisukohale.

Hindamis- ja suunamisüksus sedastab abitusseisundi ning määrab kindlaks, millist abi ja hooldust teil vaja on. Kõnealuse üksuse liikmeteks on eri elukutsete esindajad: arstid, meditsiiniõed, psühholoogid, ergoterapeutid, füsioterapeutid, sotsiaaltöötajad.

➤ Formaalsused

Abitustoetuse saamiseks peate te täitma taotluse vormi, millele lisate tühja arstiaruande blanketi, mille täidab teie raviarst. Selle vormi ja arsti aruande peate saatma hindamis- ja suunamisüksusele.

Kui teie toimik on täielik, teatab hindamisüksus teile, mis kuupäeval teie abitust hakatakse hindama. See hindamine hõlmab:

- üksuse arsti tehtud arstlikku hindamist;
- üksuse mõne teise liikme tehtud abituse hindamist.

Selle hindamise alusel kannab üksus teie abivajadused tüüpülevaatesse, mis on aluseks kohustuste võtmise kavale, mis edastatakse selle võrgustiku töötajatele, mille teie või teie elukohaks olev toetus- ja hooldusasutus välja valib.

Kohustuste võtmise kava ja tüüpülevaade edastatakse arvamuseks haigekassade liidule, kes teeb teile teatavaks oma otsuse.

→ Hüvitiste eest tasumine

Mitterahalised hüvitised on otseselt abituskindlustuse kanda. Kui te elate mõnes toetus- ja hooldusasutuses, peate te ise maksma üksnes majutuskulud.

Rahalised hüvitised ja toetus abiks vajalike toodete ostmiseks kantakse teie arveldusarvele.

→ Mitterahalised hüvitised

Toetus- ja hooldusvõrgustiku töötaja tuleb teile koju, et aidata teil teha igapäevaolu olulisi toiminguid, aidata teha majapidamistööd, pakkuda teile tuge ning anda nõu.

Kui te elate mõnes toetus- ja hooldusasutuses (hooldekodus vms), on teil samuti õigus mitterahalistele hüvitistele.

→ Rahalised hüvitised

Kui te elate oma kodus ning abi osutab teile keegi teie lähedastest, võib mitterahalisi hüvitisi (võrgustiku osutatud abi) asendada teatavas ulatuses rahaliste hüvitistega. Sellisel juhul peate maksma raha sellele inimesele oma lähikonnast, kes teie eest hoolitseb. Kui kõnealune isik on alla 65-aastane, võib ta saada pensionikindlustuse. Neid sissemaksid maksab abituskindlustus. Sellisel juhul peate te kõnealuse isiku deklareerima üldise sotsiaalkindlustuse keskuses.

Kui te elate mõnes toetus- ja hooldusasutuses, ei ole teil rahalistele hüvitistele õigust.

→ Muud hüvitised

Lisaks võite te saada toetust abiks vajalike vahendite ja seadmete ostmiseks või eluaseme kohandamiseks.

2.2. Tööõnnetus- ja kutsehaigushüvitised

Kindlustus näeb ette:

- mitterahalised hüvitised õnnetusjuhtumi või kutsehaiguse korral;

- rahalised hüvitised töövõimetuse korral (rahalised hüvitised ja pension);
- toitjakaotushüvitised, juhul kui õnnetus või kutsehaigus põhjustab ohvri surma (vt ka punkt 2.3).

Kindlustus hõlmab tööõnnetuse, tööle minekul või sealt tulekul juhtunud õnnetuse ning kutsehaigused.

Tööõnnetusena käsitletakse mis tahes tööst põhjustatud või selle ajal juhtunud õnnetust. Tööle minekul või sealt tulekul juhtunud õnnetusena käsitletakse õnnetust, mis juhtub tööle mineku või sealt tuleku tavalisel teekonnal.

Tööle minekul või sealt tulekul juhtunud õnnetust, mis juhtub väljaspool Luksemburgi territooriumi, käsitletakse selle territooriumil juhtunud õnnetusena, kui õnnetuse ohver on kindlustatud vastavalt Luksemburgi seadustele.

Kutsehaigused on koondatud ametlikku nimekirja, mis on kättesaadav sotsiaalkindlustuse seadustikus ja sotsiaalkindlustusasutuste veebilehel: <http://www.secu.lu/legis/sommaires/sommlegacc2.html#maladies>.

Haigust, mida kõnealuses nimekirjas ei ole, võib siiski hüvitada juhul, kui on tõestatud selle tekkimine töö tõttu.

→ Kindlustatud isikud

Tööõnnetus- ja kutsehaiguskindlustusega on hõlmatud kõik isikud, kes töötavad palgatöötajana või füüsilisest isikust ettevõtjana, samuti praktikandid. Kindlus laieneb ka teistele isikute või tegevuste kategooriatele, näiteks õpilastele ja üliõpilastele, koolivälisele tegevusele, abistamis- ja päästetegevusele jne.

→ Pädevad asutused

Pädev asutus on kahest osakonnast koosnev õnnetusjuhtumitega tegelev kindlustusliit. Tööstusosakond on pädev kõikide kindlustatute suhtes, välja arvatud põllumajandustöötajad, kes kuuluvad põllumajandus- ja metsandusosakonna alla.

→ Formaalsused

Tööõnnetuse korral peate te oma tööandjat sellest viivitamatult teavitama. Oma haigekassas peate te oma töövõimetuse deklareerima sama tähtaja jooksul kui haigusest tuleneva töövõimetuse korral (vt punkt 2.1.2).

→ Hüvitised mõnes teises liikmesriigis

Kui teiega on juhtunud Luksemburgis tööõnnetus ning kui te viibite mõnes teises liikmesriigis, pöörduge sinna tagasi või sõidate sinna, võite te seal jätkuvalt saada mitterahalisi hüvitisi. Selleks peate te enne lahkumist küsima õnnetusjuhtumite kindlustusliidust vormi E 123. Rahalised hüvitised ja pensionid makstakse teile otse teise liikmesriiki. Lisateabe saamiseks vaadake teabelehte „Ühenduse sättes sotsiaalkindlustuse valdkonnas – Teie õigused liikumisel Euroopa Liidu piires“.

2.2.1. Mitterahalised hüvitised

Mitterahalised hüvitised sisaldavad ravi, ravimeid, haiglaravi kulusid ning kõiki seadmeid ja proteese, mis on mõeldud ravitulemuste tagamiseks. Neid hüvitisi antakse teile samade eeskirjade järgi kui neid, mis on ette nähtud ravikindlustuse mitterahaliste hüvitiste kohta (vt punkt 2.1.1). Neid määratakse aga ilma ajaliste piiranguteta ning ilma, et peaksite kulude tasumisel osalema. Hüvitisi maksab õnnetusjuhtumite kindlustusliit otse raviteenuste osutajatele.

2.2.2. Rahalised hüvitised

Niikaua kui olete tööõnnetuse või kutsehaiguse tõttu töövõimetu, on teil õigus rahalistele hüvitistele samadel tingimustel kui haigusest põhjustatud töövõimetus korral (vt punkt 2.1.2), hüvitise suurus on võrdne palgaga, mida te oleksite töö jätkamise korral teeninud.

Rahalist hüvitist makstakse samal viisil kui ravikindlustuse raames, kuid see hüvitatakse tööandjale haigekassa vahendusel nende isikute puhul, kes saavad töövõimetus korral jätkuvalt oma palka.

Rahaliste hüvitiste lõppemisel hakatakse teile maksuma pensioni. Pensioni arvutamisel tuginetakse teie maksustatud kutsealasele aastatulule õnnetusele eelneva kalendriaasta 12 kuu jooksul. Kui te olete põllumajandustöötaja, arvutatakse teie pension seadusega kindlaksmääratud kindla sissetuleku alusel.

Täieliku töövõimetus korral on pension 85,6% teie kutsealasest aastatulust (täispension). Osalise töövõimetus korral määratakse pensioni suurus kindlaks täispensionina osana, mis sõltub töövõimetus astmest.

Kui te saate pensioni, mis vastab vähemalt 50%lisele töövõimetusle, suurendatakse teie pensioni 10% võrra iga alla 18-aastase lapse kohta, kes on teie ülalpidamisel. Seda suurendamist kohaldatakse kuni 27. eluaastani kõrgkoolis õppiva lapse puhul ning ilma vanusepiiranguteta puudega lapse puhul. Kõnealusel suurendamisel võetakse arvesse ka teie lapsi, kes elavad mõnes teises liikmesriigis. Siiski ei või pension koos suurendamisega ületada teie varasemat palka.

2.2.3. Toitjakaotushüvitised

Need hüvitised on järgmised:

- matusetootus (vt punkt 2.3);
- lesestunud abikaasale või registreeritud partnerile makstav pension;
- orvupension.

Teatavatel tingimustel makstakse pensioni ka lahutatud abikaasale või endisele registreeritud partnerile, esivanematele, lapselastele või teistele sugulastele.

Lesestunud abikaasale või partnerile makstav pension on 42,8% sellest aastapalgast (53,5% juhul, kui lesestunud abikaasa või partner on vähemalt 50% ulatuses töövõimetu).

Orvupension on 21,4% sellest aastapalgast. Seda makstakse kuni 18. eluaastani ning üliõpilaste puhul kuni 27. eluaastani. Teistele lähisugulastele makstav pension ei või ületada 32,1% palgast kõikide nende isikute peale kokku.

Toitjakaotuspensionite kogusumma ei või olla suurem kui 85,6% surnu eelnevast palgast.

Pensione makstakse igakuiselt ette. Neid kohandatakse automaatselt vastavalt elukalliduse muutumisele ning kohandatakse korrapäraselt vastavalt palgataseme arengule.

2.2.4. Pensioni tagasiostmine

Pärast kolme aastat asendatakse pension, mis vastab vähem kui 10%lisele töövõimetusastmele, automaatselt ühekordse väljamaksega (tagasiostmine), mille suurus sõltub teie vanusest. Teatavatel eritingimustel võite te taotleda oma pensioni tagasiostmist ka juhul, kui teie töövõimetusaste jääb 10% ja 40% vahele. Kui teie töövõimetusaste on suurem kui 40%, võite te saada hüpoteebiga tagatud laenu.

Kui lesestunud abikaasa või partner sõlmib uue abielu või partnerluse, saab ta automaatselt ühekordse väljamakse (vastavalt tagasiostu põhimõttele) igakuiste maksete asemel.

2.3. Matusetootused

Kindlustatu või tema pereliikme surma korral maksab pädev haigekassa arвете ja lahkunu surmatunnistuse esitamisel matusekulude eest tasunud isikule kindla summa matusetootuseks.

Matusetootust vähendatakse poole võrra alla 6-aastaste laste surma korral ning surnult sündinud laste puhul makstakse matusetootusest viiendik.

Õnnetusest või kutsehaigusest tingitud surma korral maksab õnnetusjuhtumikindlustus lisaks matusetootust, mis on 1/15 surnud isiku aastapalgast.

2.4. Invaliidsushüvitised

➔ Kindlustatud isikud

Te olete invaliidsusrisi vastu kaetud, kui te töötate kas palgatöötajana või füüsilisest isikust ettevõtjana või kui te:

- olete praktikant;

- saate rahalisi haigushüvitisi, rasedus- ja sünnitushüvitisi või õnnetusjuhtumi või kutsehaiguse hüvitisi;
- saate töötushüvitisi;
- olete vabatahtlikus töös osalev noor;
- viibite lapsehoolduspuhkusel;
- olete erikeskkonnas töötav puudega tööline või saate raske puudega isiku toetust.

➔ Pädevad asutused

Töölised on kindlustatud vanadus- ja invaliidsuskindlustuse asutuses. Teenistujad ja füüsilisest isikust ettevõtjad, kes on vaimse töö tegijad (arstid, arhitektid, advokaadid, notarid, ajakirjanikud, raamatupidajad jne) on kindlustatud erasektori teenistujate pensionifondis. Füüsilisest isikust ettevõtjad on kindlustatud käsitöölise, kaupmeeste ja töösturite pensionifondis ning põllumajandustöötajad on kindlustatud põllumajandustöötajate pensionifondis.

➔ Tingimused

Invaliidsuspensiooni saamiseks peate te

- olema kindlustatud 12 kuud teie invaliidsuse algusele eelneva kolmeaastase ajavahemiku jooksul;
- olema tunnistatud invaliidiks, mis tähendab, et te ei tohi olla võimeline töötama oma viimasel töökohal või tegema mingit teist tööd, mis vastab teie tööjõule või võimetele.

Arvesse võetakse mõnes teises Euroopa Liidu liikmesriigis täitunud kindlustusperioode.

Kui teie invaliidsus tuleneb õnnetusjuhtumist (kas kutsealasest või mitte) või teie kindlustusperioodi ajal omandatud kutsehaigusest, on teil invaliidsuspensioonile õigus isegi juhul, kui teil ei ole täitunud tavaliselt nõutav 12-kuuline kindlustusperiood.

➔ Tööturule naasmise meetmed

(Vt punkt 2.1.2.)

➔ Invaliidsuspensioon

Invaliidsuspensioon koosneb kindlast summast (iga kindlustusaasta (maksimaalselt 40 aastat) annab 1/40,) ning proportsionaalsest lisasummast, mis on 1,85% kutsealasest tulust, mida kindlustatu on kõigi oma tööaastate vältel Luksemburgis deklareerinud.

Lisaks määratakse spetsiaalne kindel summa, mille suuruseks on 1/40 iga aasta kohta, mis on jäänud pensioniõiguste saamiseni 65-aastaselt, samuti makstakse spetsiaalne proportsionaalne lisasumma aastate eest, mis jäävad pensioniõiguse alguse ja 55. eluaasta vahele. Kõnealune spetsiaalne proportsionaalne lisasumma on

1,85% enne invaliidsuse algust saadud keskmisest kutsealasest tulust.

Kui teie invaliidsuspensioon on väiksem seadusega kindlaksmääratud personaalsest miinimumpensionist, makstakse teile pensioni lisasumma kuni 1/40 sellest miinimumpensionist iga täitunud aasta kohta tingimusel, et teil on täitunud vähemalt 20 kindlustusaastat.

➔ Formaalsused

Pensionit saamiseks peate te pädevale asutusele esitama taotluse spetsiaalsel vormil, mille saate kõnealusest asutusest. Taotluse vormil on nimetatud, milliseid tõendavaid dokumente tuleb juurde lisada.

Kui te elate mõnes teises liikmesriigis, peate te oma taotluse esitama selle riigi pensionikindlustusasutusele.

Pensione makstakse igakuiselt ette. Kui te elate mõnes teises liikmesriigis, makstakse pension teile otse asjaomasesse riiki.

2.5. Vanadus- ja toitjakaotushüvitised

Täitmisele kuuluvad samad formaalsused kui need, mida on kirjeldatud punktis 2.4.

Pädevad asutused on samad, kellele on osutatud punktis 2.4.

2.5.1. Pensionid

Kindlustusega kaetud isikute osas vt punkt 2.4.

➔ Tingimused

Vanaduspensionit saamiseks peate te olema

- olnud kindlustatud vähemalt 120 kuud;
- vähemalt 65-aastane.

Teatavatel kindlustusperioodiga seonduvatel tingimustel võib vanaduspensionit määrata varem, nimelt alates 57. või 60. eluaastast.

Arvesse võetakse teistes liikmesriikides täitunud kindlustusperioodid. Kui te ei ole 65. eluaastaks pensionile ühtegi õigust omandanud, makstakse teie poolt tehtud sissetulekud teile tagasi.

➔ Pensioni suurus

Vanaduspensionit koosneb kindlast summast, millest iga kindlustusaasta annab 1/40, kuni maksimaalselt 40 aastani ning proportsionaalsest lisasummast, mis on 1,85% kutsealasest tulust, mille kindlustatu on kogu oma teenistusaasta jooksul Luksemburgis deklareerinud. Kui töötamist jätkatakse pärast pensioniõiguse omandamist, suu-

rendatakse kõnealust määra 0,01% võrra iga täiendava tööaasta ja eluaasta kohta.

Kui teie vanaduspension on väiksem seadusega kindlaks määratud personaalsest miinimumpensionist, makstakse teile pensioni lisasumma, mis on 1/40 sellest miinimumpensionist iga täitunud aasta kohta, tingimusel et teil on täitunud vähemalt 20 kindlustusaastat.

Aastalõputoetust makstakse igale isikule, kes saab pensioni jooksva aasta 1. detsembril.

2.5.2. Toitjakaotuspensionid

Te olete kindlustusega kaetud juhul, kui olete pensioni-kindlustusega kaetud isiku üleelanud pereliige (lesk, registreeritud partner, orb, lahutatud abikaasa, endine registreeritud partner). Hüvitisi makstakse teile toitjakaotuspensionite kujul.

→ Tingimused

Toitjakaotuspensionid määratakse peab surnud kindlustatu olema kindlustatud olnud vähemalt 12 kuud oma surmale eelneva kolme viimase aasta jooksul. See aeg ei ole nõutav juhul, kui surma tingis mis tahes iseloomuga õnnetus või tunnustatud kutsehaigus. Arvesse võetakse teistes liikmesriikides täitunud kindlustusperioodid.

Ühtegi toitjakaotuspensionid ei maksta lehestunud abikaasale või partnerile, kes abiellus kindlustatuga vähem kui üks aasta enne tema pensionile jäämist või surma, samuti ei maksta pensioni abikaasale või partnerile, kes sõlmis abielu või partnerluse vanadus- või invaliidsuspensionid saajaga. Sellistel juhtudel määratakse pension siiski teataval asjaoludel (näiteks siis, kui surma põhjustas õnnetusjuhtum või kui abielust või partnerlusest on sündinud laps).

→ Pensioni suurus

Lehestunud abikaasale või partnerile makstava pensioni moodustab kindel summa ja spetsiaalne kindel summa, millele kindlustatul oli õigus või oleks võinud õigus olla, ning 3/4 proportsionaalsetest lisasummadest ja spetsiaalsetest proportsionaalsetest lisasummadest, mida kindlustatu sai või oleks võinud saada. Kui lehestunud abikaasa või partner sõlmib uue abielu või partnerluse, makstakse pension välja tagasiostu kujul (ühelikordne kindlaksmääratud väljamakse).

Orvupension on 1/3 kindlast summast ja spetsiaalsest kindlast summast, millele kindlustatul oli õigus või oleks võinud õigus olla, ning 1/4 proportsionaalsetest lisasummadest ja spetsiaalsetest proportsionaalsetest lisasummadest, mida kindlustatu sai või oleks võinud saada. Kui mõlemad vanemad on surnud, siis orvupensionid suurus kahekordistatakse.

Orvupensionid makstakse kuni 18. eluaastani. Selle maksimumi jätkatakse kuni 27. eluaastani, kui asjaomane laps jätkab õpinguid.

2.6. Töötushüvitised

Kui te töötate Luksemburgis, olete te töötusriiski vastu kaetud.

→ Pädev asutus

Taotluste esitamise ja hüvitiste maksmise suhtes on pädevaks asutuseks tööhõiveamet, mille peakontor asub Luksemburgis ning bürood Esch-sur-Alzette'is, Diekirchis ja Wiltzsis.

→ Tingimused

Töötushüvitiste saamiseks peate te

- olema mitteabatahtlik töötaja;
- olema tööks võimeline ning valmis vastu võtma mis tahes teie võimetele kohase töö;
- olema 16–64-aastane;
- mitte saada vanadus- või invaliidsuspensionid või täielikku õnnetusjuhtumipensionid;
- olema töötusriiski registreeritud riiklikus tööhõiveametis;
- olema Luksemburgis töötanud vähemalt 26 nädalat töötusele vahetult eelneva 12 kuu jooksul. Kui kõnealune 12-kuuline ajavahemik sisaldab töövõimetuspriode, pikendatakse seda vastavalt. Samuti tehakse seda juhul, kui see ajavahemik sisaldab sõjaväeteenistuse läbimist või priode, mil teile maksti töötushüvitisi.

Kui te ei täida minimaalselt 26 töönädalaga seonduvat tingimust ning kui te töötasite varem mõnes teises liikmesriigis, võetakse vajalikul määral arvesse teie seal täitunud kindlustus- või tööpriode. Selleks peate te tööhõiveametile esitama vormi E 301, mille annab teile selle riigi töötuskindlustusasutus, kus te varem töötasite.

Kui te seda tõendit ei esita, pöördub tööhõiveamet selle saamiseks ise teise riigi asutuse poole.

→ Töötushüvitiste suurus

Töötushüvitis on 80 % teie varasemast palgast. Selle suurus tõstetakse 85%ni, kui teil on ülalpeetavaid lapsi. Siiski ei või töötushüvitised olla suuremad kui 2,5-kordne ametlik miinimumpalk. Kui töötus kestab rohkem kui 182 kalendripäeva 12-kuulisel ajavahemikul, ei või hüvitised olla suuremad kui kahekordne ametlik miinimumpalk.

Kui te oma töötuse ajal teete juhu- või abitööd, arvestatakse saadud tulu teie töötushüvitistest maha.

Kõige rohkem võite te töötushüvitisi saada 365 päeva 24-kuulisel ajavahemikul. Hüvitise maksmist võib pikendada töötute puhul, kes on vanemad kui 50-aastased.

→ Formaalsused

Te peate ennast töötajana registreerima samal päeval, kui töötuks jääte, kas siis tööhõiveametis või mõnes selle kohalikus büroos või oma elukohajärgse omavalitsuse sekretariaadis. Samale asutusele peate te kahe nädala jooksul pärast oma töökoha kaotamist esitama taotluse töötushüvitiste saamiseks.

Pärast nimetatud formaalsuste täitmist hakatakse teile töötushüvitisi maksta alates töötuse esimesest päevast.

Kui te ei vormista ennast töötuks kohe töötuse esimesel päeval, algab teie õigus hüvitistele alates registreerimise päevast. Kui te ei esita hüvitiste taotlust kahe nädala jooksul, makstakse teile töötushüvitisi taotluse eelneva ajavahemiku kohta kuni 14 kalendripäeva ulatuses.

→ Töötushüvitiste maksmine

Töötushüvitisi makstakse teile maksekorraldusega iga töötuse nädala lõpus.

Sel ajal, kui te saate Luksemburgis töötushüvitisi, on teil õigus minna ühte või mitmesse liikmesriiki tööd otsima tingimusel, et te olete enne lahkumist olnud Luksemburgis töötajana registreeritud vähemalt neli nädalat. Enne lahkumist peate minema tööhõiveametisse, et saada vorm E 303. Täiendavate üksikasjade jaoks vaadake teabelehte „Ühenduse sätted sotsiaalkindlustuse valdkonnas — Teie õigused liikumisel Euroopa Liidu piires“.

2.7. Eelpensionihüvitised

2.7.1. Solidaarne eelpension

Kui te töötate ettevõttes, kes on nõustunud eelpensioni meetmetega kollektiivlepingu või töö- ja tööhõivemisteeriumiga sõlmitud erilepingu raames, võite te vajadusel jääda eelpensionile kõige varem kolm aastat enne seda kuud, mille jooksul te täidate tingimused, mis annavad õiguse jääda kas vanaduspensionile või ennetähtaegsele vanaduspensionile 60-aastaselt. Siiski on vaja, et te oleksite vähemalt 57-aastane ning oleksite sõlminud tööandjaga erilepingu, milles ühisel kokkuleppel määratakse kindlaks töösuhte lõppemise kuupäev ning mis sisaldab tööandja ametlikult võetud kohustust maksta teile eelpensioni hüvitist.

2.7.2. Progresseeruv eelpension

Seda eelpensioni määratakse samadel tingimustel kui need, mis on esitatud punktis 2.7.1, kui te nõustute oma täisajaga töö muutma osaajaga tööks.

2.7.3. Kohandav eelpension

Eelpensionile õiguse saamise tingimused on võrreldavad solidaarse eelpensioni omadega. See on mõeldud vähemalt 57-aastastele töötajatele, kes töötavad ettevõtetes, mis kas suletakse või korraldatakse ümber, mis on pankrotistunud või millele on määratud haldur või mille suhtes on algatatud pankrotimenetlus.

2.7.4. Vahetustöötajate ja öötöötajate eelpension

Kui te olete 57-aastane palgatöötaja ning kui te olete vähemalt 20 aastat töötanud kas graafiku alusel või püsivalt öösel, võite te vajadusel minna eelpensionile.

2.7.5. Eelpensioni hüvitised

Eelpensioni korral saate te eelpensioni hüvitist, mis arvutatakse vastavalt keskmisele brutopalgale hüvitise maksmisele vahetult eelneval kolmel kuul või juhul, kui see arvutamiseviis on soodsam, siis 12-kuulise võrdlusperioodi alusel varieeruva palga osas.

Esimese aasta jooksul on hüvitis 85% nimetatud palgast; teisel aastal 80% ja kolmandal aastal 75%. Progresseeruva eelpensioni korral kohandatakse hüvitise suurust vastavalt tööaja vähendamisele.

Põhimõtteliselt maksab hüvitist tööandja, kuid kui tal ei ole äritegevuse lõpetamise või oluliste rahaliste raskuste tõttu võimalik seda teha, siis maksab hüvitist tööhõivefond.

2.8. Perehüvitised

→ Pädev asutus

Kõiki perehüvitisi maksab riiklik perehüvitiste fond.

2.8.1. Peretoetused

Peretoetustele on õigus kõigil lastel, keda kasvatatakse Luksemburgis ning kellel on seal ametlik elukoht. Kui te teete Luksemburgis tasustatavat tööd, on teil peretoetustele õigus ka oma nende laste eest, keda kasvatatakse mõnes teises Euroopa Liidu liikmesriigis.

Üldiselt makstakse peretoetusi alla 18-aastaste laste eest. Nimetatud vanusepiiri tõstetakse 27. eluaastani õpinguid jätkavate laste ja puudega laste puhul.

Peretoetusi on kolme liiki:

- tavalised peretoetused;
- lisatoetused;
- koolialguse toetused.

Tavaliste peretoetuste suurus varieerub vastavalt leibkonda kuuluvate laste arvule. Vanusega seonduvat lisaraha makstakse laste eest, kelle vanus on vastavalt 6 ja 12 aastat.

Tavalisele peretoetusele lisaks makstakse lisatoetust iga alla 18-aastase lapse kohta, kellel on vähemalt 50%line füüsiline või vaimne puue võrreldes samas vanuses normaalse lapsega. Seda lisatoetust makstakse kuni 27. eluaastani lapse puhul, kes ei ole võimeline oma vajaduste eest hoolitsema.

Koolialguse toetust makstakse iga aasta augustis 6-aastaste ja vanemate laste eest. Selle toetuse suurus varieerub vastavalt lapse vanusele ning leibkonda kuuluvate laste arvule.

→ Formaalsused

Te peate esitama taotluse riiklikusse peretoetuste fondi. Taotluse vormid võite te saata nimetatud fondist või riigi omavalitsustest. Taotluse vormil on märgitud, milliseid tõendeid on vaja sellele lisada.

Kui teie lapsed ei ela Luksemburgis, peate te oma taotlusele lisama vormi E 401, milles on osutatud teie pere koosseis.

→ Peretoetuste maksmine

Kui last kasvatavad kaks kooselavat vanemat, makstakse peretoetusi vanematele igakuiselt, välja arvatud koolialguse toetust. Kui vanemad elavad lahus, makstakse toetusi sellele vanemale, kes lapse eest tegelikult hoolitseb.

2.8.2. Sünnitoetus

Lapse sünni korral makstakse teile sünnitoetust osaliselt sünnieelse toetusena, osaliselt sünnitoetusena ja osaliselt sünnijärgse toetusena.

Sünnieelse toetuse saamiseks peab rase naine käima arstlikel läbivaatustel, mis on seadusega raseduse ajal ette nähtud.

Sünnitoetuse saamiseks peab laps sündima Luksemburgis ning ema peab käima kaheksa nädala jooksul pärast sünnitust sünnitusjärgsel läbivaatusel.

Sünnijärgset toetust makstakse üksnes juhul, kui laps on enne teist eluaastat käinud seadusega sätestatud kuuel arstlikul läbivaatusel.

2.8.3. Lastekasvatustoetus

Lastekasvatustoetust makstakse isikutele

- kelle elukoht on Luksemburgis ning kes seal tegelikult elavad või kes on ühenduse kodanikud ja töötavad Luksemburgis või kes on sellise töötaja pereliikmed;
- kes kasvatavad oma leibkonnas üht või mitut last, kes annavad peretoetustele õiguse;
- kes peamiselt tegelevad oma laste kasvatamisega kodus, tegemata tööd palgatöötajana või füüsilisest isikust ettevõtjana või kes töötades ei saa tulu, mis

abikaasa tulule liidetuna ületaks teatavat ülemmäära (kolmekordne miinimumpalk ühe lapse kasvatamise korral, neljakordne miinimumpalk kahe ning viiekordne miinimumpalk kolme lapse kasvatamise korral);

- kes vähendavad ühe või mitme lapse kasvatamiseks oma tööaega vähemalt poole võrra; sellisel juhul makstakse pool toetusest.

Lastekasvatustoetust makstakse igakuiselt alates kuust, mis järgneb rasedus- ja sünnituspuhkuse lõppemisele või rasedus- ja sünnitushüvitiste saamise õiguse lõppemisele. Toetust makstakse kuni lapse teise eluaasta täitumiseni. Siiski nende puhul, kes kasvatavad kodus vähemalt kolme last, makstakse toetust seni, kuni üks neist lastest on alla 4-aastane.

2.8.4. Lapsehooldustoetus

Lapsehoolduspuhkust võivad taotleda kõik, kes kasvatavad kodus üht või mitut alla 5-aastast last, kelle eest makstakse peretoetusi.

Puhkust taotlev vanem peab oma kutsealase töö täielikult katkestama või siis vähendama oma igakuist tavalist tööaega vähemalt poole võrra (osaline lapsehoolduspuhkus).

Kui puhkuse taotleja on füüsilisest isikust ettevõtja, peab ta sellena Luksemburgis töötama oma lapse sündimise või adopteerimise ajal. Kui ta on palgatöötaja, peab ta olema töötanud vähemalt ühe aasta enne lapsehoolduspuhkuse algust ühes ja samas Luksemburgis asuvas ettevõttes (töölepingu alusel, milles sätestatud igakuine tööaeg on vähemalt pool asjaomases ettevõttes kohaldatavast tavalisest tööajast).

Lapsehoolduspuhkuse kestus on kuus kuud lapse kohta. Osaajaga lapsehoolduspuhkuse korral pikendatakse puhkust kuni 12 kuuni.

Igal töötaval vanemal on individuaalne õigus lapsehoolduspuhkusele, kuid üks vanematest peab kasutama lapsehoolduspuhkust kohe pärast rasedus- ja sünnituspuhkust. Osaajaga lapsehoolduspuhkust võib siiski kahe vanema vahel jagada, et tagada see, et lapse juures pidevalt keegi viibib.

Lapsehoolduspuhkus annab õiguse kindlasummalisele rahalisele hüvitisele, mida igakuiste osadena kogu puhkuse vältel makstakse. Kõnealuse hüvitise pealt ei pea maksma tulu- ega sotsiaalmakse, välja arvatud ravikindlustuse ja abituskindlustuse osamakseid. Pensionikindlustuse sissemaksed tasub riik.

2.9. Mitteosamakselised rahalised erihüvitised

Te võite taotleda raske puudega isikute toetust, kui

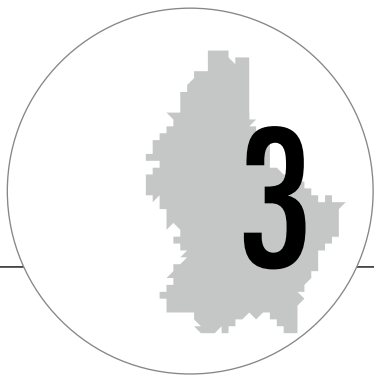
- a) te olete vähemalt 18-aastane ning

- b) teie töövõime on füüsilise vaimse, meelelise või psüühilise puude tagajärjel ja/või puuet süvendavate psühhosotsiaalsete raskuste tõttu vähenenud vähemalt 30%; puue peab olema omandatud enne 65. eluaastat; ning
- c) teie tervislik olukord on selline, et mis tahes töötamiseks tehtav pingutus oleks vastunäidustatud või on teie tööoskused sedavõrd vähenenud, et võimatu on tavalises või kaitstud töökeskkonnas mõnda töökohata teie vajadustele vastavaks kohandada; ning

- d) teil on lubatud elada Luksemburgi territooriumil, seal asub teie elukoht ning te elate seal ka tegelikult.

Erandina punktidest a, b ja c võite te taotleda raske puudega isikute toetust siis, kui teid on tunnustatud puudega töötajaks ning kui teie tahtest sõltumatutel põhjustel ei ole teile juurdepääsu palgatööle ning teie sissetulekute suurus on väiksem raske puudega isikute toetusest.

Taotlused peab esitama tööhõiveameti juurde loodud arstlikule komisjonile. Riiklik solidaarsusfond on pädev kõnealuse hüvitise määramise osas.

Asutuste kontaktandmed ja kasulikud veebilehed

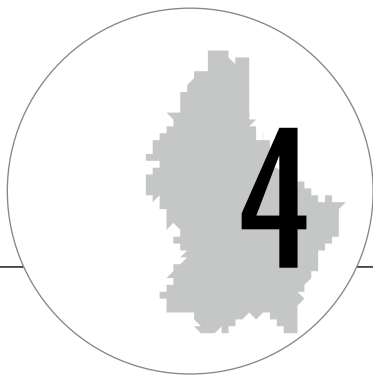
Kui te sotsiaalkindlustuse valdkonnas kahtlete oma õigustes või kohustustes, peate pöörduma sotsiaalkindlustusasutusse, kes asjaomast sotsiaalkindlustuse haru Luksemburgis haldab:

- ➔ Sotsiaalkindlustusministeerium
Ministère de la sécurité sociale

26, rue Sainte Zithe
L-2763 Luxembourg
Sihtkoht: L-2936 Luxembourg
Telefon: (352) 478-1
Faks: (352) 478-6328
<http://www.mss.etat.lu>
- ➔ Sotsiaalkindlustuse peainspeksioon
Inspection générale de la sécurité sociale

26, rue Sainte Zithe
L-2763 Luxembourg
Sihtkoht: Boîte postale 1308
L-1013 Luxembourg
Telefon: (352) 478-1
Faks: (352) 478-6225
- ➔ Hindamis- ja suunamisüksus
Cellule d'évaluation et d'orientation

125, route d'Esch
L-1471 Luxembourg
Sihtkoht: L-2974 Luxembourg
Telefon: (352) 478-6060
Faks: (352) 478-6061
- ➔ Perekonna- ja integratsiooniministeerium
Ministère de la famille et de l'intégration

12-14, avenue Emile Reuter
L-2420 Luxembourg
Sihtkoht: L-2919 Luxembourg
Telefon: (352) 478-1
Faks: (352) 478-6570
- ➔ Töö- ja tööhõiveministeerium
Ministère du travail et de l'emploi

26, rue Sainte Zithe
L-2763 Luxembourg
Sihtkoht: L-2939 Luxembourg
Telefon: (352) 478-1
Faks: (352) 478-6325
- ➔ Üldise sotsiaalkindlustuse keskus
Centre commun de la sécurité sociale

125, route d'Esch
L-1471 Luxembourg
Sihtkoht: L-2975 Luxembourg
Telefon: (352) 40 141-1
Faks: (352) 40 44 81
- ➔ Haigekassade liit
Union des caisses de maladie

125, route d'Esch
L-1471 Luxembourg
Sihtkoht: Boîte postale 1023
L-1010 Luxembourg
Telefon: (352) 49 83 31-1
Faks: (352) 49 83 32
- ➔ Sotsiaalkindlustuse arstlik kontroll
Contrôle médical de la sécurité sociale

125, route d'Esch
L-1471 Luxembourg
Sihtkoht: Boîte postale 1342
L-1013 Luxembourg
Telefon: (352) 26 1913-1
Faks: (352) 40 78 62

- Sotsiaalkindlustuse arbitraažikohus
Conseil arbitral des assurances sociales
16, boulevard de la Foire
L-1528 Luxembourg
Sihtkoht:
Telefon: (352) 45 32 86
Faks: (352) 44 32 66
- Sotsiaalkindlustuse kõrgem nõukogu
Conseil supérieur des assurances sociales
2-4, rue Beck
L-1222 Luxembourg
Sihtkoht:
Telefon: (352) 26 26 05 1
Faks: (352) 26 26 05 38
- Tööliste haigekassa
Caisse de maladie des ouvriers
125, route d'Esch
L-1471 Luxembourg
Sihtkoht: L-2973 Luxembourg
Telefon: (352) 40 11 2-1
Faks: (352) 40 06 11
- Arbedi haigekassad
Caisses de maladie de l'Arbed
Portail Neudorf
Sihtkoht: L-4006 Esch/Alzette
Telefon: (352) 5313-3702
Faks: (352) 5313-3799
- Riigiametnike ja -teenistujate haigekassa
Caisse de maladie des fonctionnaires et employés publics
32, avenue Marie-Thérèse
L-2132 Luxembourg
Sihtkoht: L-2091 Luxembourg
Telefon: (352) 45 16 81
Faks: (352) 45 67 50
- Erasektori teenistujate haigekassa
Caisse de maladie des employés privés
125, route d'Esch
L-1471 Luxembourg
Sihtkoht: L-2972 Luxembourg
Telefon: (352) 40 113-1
Faks: (352) 48 76 17
- Omavalitsuste ametnike ja teenistujate haigekassa
Caisse de maladie des fonctionnaires et employés communaux
20, avenue Emile Reuter
L-2420 Luxembourg
Sihtkoht: Boîte postale 328
L-2013 Luxembourg
Telefon: (352) 45 05 15
Faks: (352) 45 02 01-222
- Luksemburgi raudteetöötajate haigekassa
Entraide médicale des chemins de fer luxembourgeois
15, place de la Gare
L-1616 Luxembourg
Sihtkoht: Boîte postale 1803
L-1018 Luxembourg
Telefon: (352) 49 90-3416
Faks: (352) 49 90-4501
- Keskklasside sotsiaalkindlustusfond
Caisse de sécurité sociale des classes moyennes
39, rue Glesener
L-1631 Luxembourg
Sihtkoht:
Telefon: (352) 40 52 02-1
Faks: (352) 40 52 02-230
- Põllumajandustöötajate haigekassa
Caisse de maladie agricole
2, rue du Fort Wallis
L-2714 Luxembourg
Sihtkoht: L-2969 Luxembourg
Telefon: (352) 40 51 15-1
Faks: (352) 48 56 85
- Vanadus- ja invaliidsuskindlustuse asutus
Établissement d'assurance contre la vieillesse et l'invalidité
125, route d'Esch
L-1471 Luxembourg
Sihtkoht: L-2977 Luxembourg
Telefon: (352) 26 19 14-1
Faks: (352) 49 53 33

- Erasektori teenistujate pensionifond
Caisse de pension des employés privés

1a, boulevard Prince Henri
L-1724 Luxembourg
Sihtkoht: L-2096 Luxembourg
Telefon: (352) 22 41 41-1
Faks: (352) 46 40 73
- Tööhõiveamet
Administration de l'emploi

10, rue Bender
L-1229 Luxembourg
Sihtkoht: Boîte postale 2208
L-1022 Luxembourg
Telefon: (352) 478-5300
Faks: (352) 40 61 40
- Õnnetusjuhtumite vastane kindlustusliit
Association d'assurance contre les accidents

125, route d'Esch
L-1471 Luxembourg
Postanschrift: L-2976 Luxembourg
Telefon: (352) 26 19 15-1
Faks: (352) 49 53 35
- Riiklik solidaarsusfond
Fonds national de solidarité

8-10, rue de la Fonderie
L-1531 Luxembourg
Sihtkoht: Boîte postale 2411
L-1024 Luxembourg
Telefon: (352) 49 10 81-1
Faks: (352) 26 12 34 64
- Riiklik perehüvitiste fond
Caisse nationale des prestations familiales

1a, boulevard Prince Henri
L-1724 Luxembourg
Sihtkoht: Boîte postale 394
L-2013 Luxembourg
Telefon: (352) 47 71 53-1
Faks: (352) 47 71 53-328/348
(lapsehoolduspuhkus)

Lisateave

Luksemburgi õigusaktide, taotluste vormide ja mis tahes muu teabe osas vaadake Luksemburgi sotsiaalkindlustuse veebilehte: <http://www.secu.lu/homepage.html>

Kutsehaiguste ametlik loetelu:

<http://www.secu.lu/legis/sommaires/sommleg-acc2.html#maladies>

Euroopa Komisjon

**Liikuvus Euroopas (Euroopa Liidus, Euroopa Majanduspiirkonnas ja Šveitsis)
Sotsiaalkindlustusõigused Luksemburgis – Seisuga 24. veebruari 2006**

Luxembourg: Euroopa Ühenduste Ametlike Väljaannete Talitus

2009 – 21 lk – 21 x 29,7cm

ISBN 92-79-04021-9

Kuidas ELi trükiseid tellida?

Väljaannete talituse trükiseid saab tellida veebipõhisest raamatupoest EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>) või Teie valitud müügiesindusest.

Meie ülemaailmse müügivõrgu kõikide esinduste nimekirja tellimiseks saatke faks numbril (+352) 2929 42 758.

http://ec.europa.eu/employment_social/social_security_schemes/publications_en.htm

Tööhõive, sotsiaalküsimuste ja võrdsete võimaluste peadirektoraadi **trükiseid** saab alla laadida aadressilt:

http://ec.europa.eu/employment_social/emplweb/publications/index_en.cfm

Kasutajaks saab registreeruda tasuta aadressil:

http://ec.europa.eu/employment_social/sagapLink/dspSubscribe.do?lang=en

ESmail, on tööhõive, sotsiaalküsimuste ja võrdsete võimaluste peadirektoraadi elektrooniline teabeleht.

Tellida saab veebilehelt:

http://ec.europa.eu/employment_social/emplweb/news/esmail_en.cfm

<http://ec.europa.eu/social>

